

Wat is er nodig om ook deze kinderen te boeien?

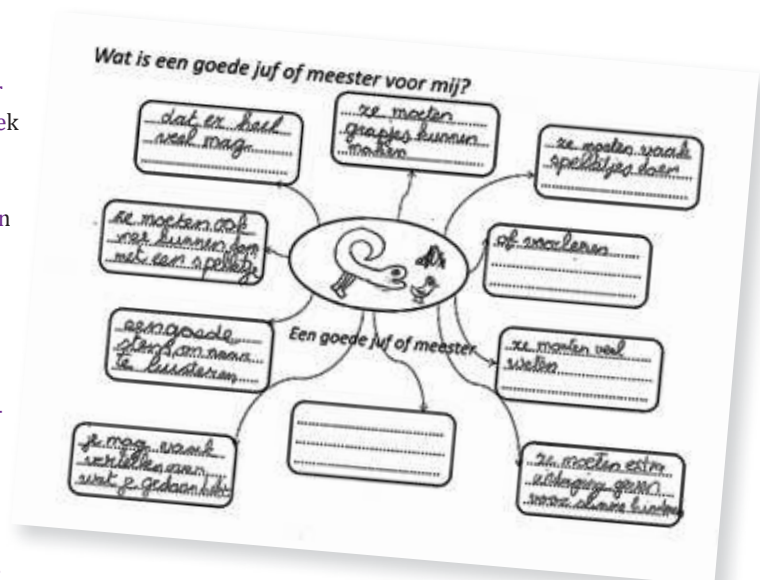
Luisteren naar (hoog)begaafde kinderen

Maartje van den Brand, Ton van Houtert, Lisette Hornstra & Anouke Bakx

Een open houding, oprechte interesse, authenticiteit en toegankelijkheid, dat zijn belangrijke aspecten waar begaafde leerlingen behoefte aan hebben als zij vertellen over het contact dat zij hebben met hun leraar of juf. (Hoog)begaafde leerlingen weten dat zij anders zijn dan andere kinderen, al is het maar omdat zij getest zijn en toen te horen hebben gekregen 'je bent hoogbegaafd'.

In een eerdere uitgave van *Zorg Primair* hebt u kunnen lezen over ons onderzoek naar kwaliteiten van een goede leraar volgens begaafde leerlingen. Hierin hadden ruim 330 begaafde leerlingen een soort mindmap-vragenlijst ingevuld (de leraarspin), waarin zij aangaven wat ze belangrijk vonden voor leraren om goed te kunnen werken met begaafde leerlingen zoals zichzelf. Daaruit kwam naar voren dat zij met name persoonsgerelateerde kwaliteiten van de leraar erg belangrijk vonden. Ook goede didactiek en begeleiding bleken erg belangrijk voor deze leerlingen, met name differentiatie in de vorm van vooraf toetsen, aangepast en uitdagend werk en mogelijkheden voor extra werk. In een vervolgonderzoek zijn we in

"Voor mij is de meester heel belangrijk. Ik vind het belangrijkste van die dingen, dat ik gewoon met hem over problemen kan praten."

gesprek gegaan met 11 begaafde leerlingen om meer in de diepte te kunnen uitzoeken wat deze leerlingen belangrijk vinden om gemotiveerd te raken en te blijven op school.

IN GESPREK MET BEGAAFDE LEERLINGEN

In totaal hebben we 11 begaafde leerlingen geïnterviewd uit de bovenbouw (groep 6-7-8). Het waren zes jongens en vijf meisjes, die uit een namenlijst 'at random' zijn geselecteerd. De leerlingen zijn dus niet speciaal hiervoor uitgekozen, maar zijn toevallig ingeloot om mee te doen, uit de leerlingen van wie de ►

ouders hadden aangegeven dat de kinderen mee mochten werken aan het onderzoek. Om goed met de kinderen in gesprek te kunnen gaan, werd er eerst kort ingegaan op de leraarspin die zij hadden ingevuld over 'goed leraarschap voor begaafde leerlingen'. Dat was als het ware de aanleiding om het gesprek ongedwongen te kunnen openen. Daarna zijn er open vragen aan de kinderen gesteld, die te maken hadden met motivatie. De interviews zijn 1-op-1 afgenomen, zodat de leerlingen zich vrij konden voelen alles te vertellen wat zij kwijt wilden. Per leerling verschilde het hoeveel hij of zij vertelde, waardoor de gespreksduur varieerde van een half uur tot soms zelfs anderhalf uur per interview.

"Mijn juf bij Intermezzo [= deeltijdvoorziening voor begaafde leerlingen] is een heel fijne juf. Hier geeft zij... eeuuhh... geeft zij meer interesse in je."

JIJ ALS LEERKRACHT BENT ENORM BELANGRIJK VOOR DE BEGAAFDE LEERLING

Dat jij als leerkracht het verschil maakt voor de ontwikkeling van je leerlingen, is reeds in veel studies aangetoond. Veel effectiviteitsstudies laten zien dat de leraar het verschil maakt in klassen op het terrein van leerprestaties. Voor de begaafde leerlingen is dat misschien niet direct zo van belang, omdat zij in principe zelf ook goede leerresultaten kunnen realiseren. Uit de interviews met de 11 kinderen kwam 'contact met de leraar' als een van de meest pregnante bevindingen naar voren. Voor de begaafde leerlingen is goed contact met hun leerkracht erg belangrijk. Vooral begrip, een luisterend oor en het 'daadwerkelijk gezien worden' is hierbij van belang.

Leerlingen die in deeltijdvoorzieningen voor begaafde leerlingen zaten, gaven aan dat die

leerkracht hen vaak beter begreep dat hun 'gewone leerkracht' waar ze de andere vier dagen van de week bij in de klas zaten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dat inderdaad zo zou kunnen zijn omdat

"Ik wil gewoon het beste resultaat halen."

er aanzienlijk minder leerlingen in de klassen zitten bij de deeltijdvoorzieningen (12 - 15 leerlingen) en omdat hier gewerkt wordt met leerkrachten die gespecialiseerd zijn in het werken met begaafde leerlingen.

STRUCTUUR BIEDEN EN VERTROUWEN GEVEN

De begaafde leerlingen gaven in de interviews blijk van goed willen presteren. Ze komen naar school om te leren en willen graag uitdagend werk krijgen van hun leerkracht. Aan de ene kant willen ze graag dat de leerkracht voldoende vertrouwen in hen heeft om hen complex en uitdagend werk te geven en aan de andere kant geven de leerlingen aan dat ze behoefte hebben aan structuur.

De begaafde leerlingen vinden het prettig als de leerkracht hoge verwachtingen van hen heeft en dat ook communiceert. Ze vinden het fijn als ze weten waar ze aan toe zijn, maar ze willen niet alles mee hoeven doen met de kinderen uit hun reguliere klas. Het liefst krijgen ze alleen uitleg of hulp als ze iets niet snappen. Daarnaast willen ze niet 'weer een nieuw taakje van hetzelfde' krijgen als ze hun werk af hebben, maar zouden ze graag uitdagend eigen werk krijgen. Deze leerlingen kunnen dat aan.

"Als ik naar school moet, wil ik ook leren!"

HOGЕ VERWACHTINGEN EN HOGЕ EISEN

De leerlingen geven aan dat de leerkracht heel wat van hen mag verwachten en dat ook mag uitspreken. Daarnaast geldt dat je als leerkracht ook eisen aan deze leerlingen mag stellen, ook als het extra werk

betreft, en dat je de doelstellingen helder naar de kinderen moet communiceren. Ook het evalueren van hun werk, gekoppeld aan de gestelde doelen, zou vast onderdeel van het begeleiden van deze leerlingen moeten uitmaken. Voor de kinderen zelf geldt echter dat een fijn contact met jou als leerkracht vanuit oprechte interesse, het belangrijkste voor hen is. De rest volgt dan, omdat je vanuit het goede contact ook regelmatig de vraag kunt stellen aan de leerling: wat werkt voor jou? hoe zullen we dit eens aanpakken en hoe kan ik jou daar goed bij helpen?

• **MAARTJE VAN DEN BRAND IS COÖRDINATOR VAN HET TALENTNETWERK REGIO TILBURG EN COÖRDINATOR TALENT BIJ PLEIN013.**

- **TON VAN HOUTERT IS DOCENT PSYCHOLOGIE EN HOOGBEGAafdheidsspecialist aan de Fontys Hogeschool Kind en Educatie, PABO Tilburg.**
- **LISETTE HORNSTRA IS UNIVERSITAIR DOCENT AAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT.**
- **ANOUE BAKX IS LECTOR LEREN & INNOVEREN BIJ FONTYS HOGESCHOOL KIND EN EDUCATIE.**

Meer informatie over begaafdheid via inspirerende weblezingen. Op de website van het lectoraat Lereren & Innoveren van Fontys Hogeschool Kind en Educatie, kunt u twee weblezingen bekijken (duur: 25 en 30 minuten). De eerste lezing is gegeven door Mariken Althuisen over 'Een andere kijk op hoogbegaafdheid'. De tweede lezing start op 31.30 minuut en is gegeven door Lisette Hornstra over het motiveren van (hoog)begaafde leerlingen. De site is vrij toegankelijk via:
<http://fontys-nl.mediasite.com/Mediasite/Play/ceb1318beadb4d38843b6cd536fca2491d>.

Wintertijd = Knutseltijd

Het grote WINTERKNUTSELBOEK bevat meer dan 100 knutselobjectjes voor school, club en thuis.

Allemaal ideetjes die passen bij de feestelijkheden in de maand december: rendieren, een kerststal, een adventskalender, kerstversieringen. Allemaal te maken met makkelijke materialen. Soms uit de natuur dan weer uit de naaimand of uit de rommella. Dit boek zorgt dat de ideeën uitvoerbaar worden.

Een boek van 160 pagina's uitgegeven door De Vier Windstreken, Rijswijk.

Het kost € 19,95.

